

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦІАЛЬНАЯ

№

ГАЗЕТА

19.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 8-го Марта — 1846 — Wilno. PIĄTEK, 8-go Marca.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 1 Марта.

ВЫСОЧАЙШІЙ УКАЗЪ

Правительствующему Сенату.

По обнаружившимся въ вольномъ городѣ Краковѣ и въ нѣкоторыхъ мѣстахъ Галиціи покушеніямъ злоумышленниковъ къ испроверженію законныхъ властей, признавая нужнымъ принять мѣры къ обезпеченію спокойствія въ пограничныхъ губерніяхъ, повелѣваемъ: объявить состоящими въ военномъ положеніи Царство Польское, а равно губерніи Волынскую и Подольскую, подчинивъ оныя Главнокомандующему Дѣйствующей Арміею, Генералъ-Фельдмаршалу Князю Варшавскому Графу Паскевичу-Эриванскому.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

С. Петербургъ,
21-го Февраля 1846 года.

Высочайшими Грамотами, 2 и 31 Декабря 1845 года, и 5 го Февраля 1846 года, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена Бѣлаго Орла, Генералъ-Лейтенанты, Начальники: 2-й Легкой Гвардейской Кавалерійской Дивизіи, *Плаутинъ*, 8-й Пѣхотной Дивизіи *Панютинъ*, и Запасныхъ Кавалерійскихъ войскъ *Олферьевъ*.

— Высочайшими Грамотами, 5-го и 8-го Февраля, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами: ордена Св. Анны 1-й степени, Императорскою Короною украшеннаго, Директоръ Канцеляріи Государственнаго Контроля, Тайный Совѣтникъ, *Апрѣлевъ*, и того же ордена и степени безъ Короны Директоръ Главной Обсерваторіи, Ординарный Академикъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Струве*,

Г-ль Государственный Канцлеръ доведъ Правительствующему Сенату, что по возвращеніи его изъ за границы въ С. Петербургъ, вступилъ онъ, съ Высочайшаго соизволенія Его Императорскаго Величества, по прежнему, въ управленіе Министерствомъ Иностранныхъ Дѣлъ.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 1 go Marca.

NAJWYŻSZY UKAZ

Do RZĄDZĄCEGO SENATU.

Z powodu objawionych w wolnym mieście Krakowie i w niektórych punktach Galicyi zamachów wicherzycieli, w celu obalenia prawych Władz, uznawszy potrzebę przedsięwzięcia środków dla zabezpieczenia spokojności w guberniach pogranicznych, Rozkazujemy: ogłosić za będącą w stanie wojennym, Królestwo Polskie, jako też gubernie: Wołyńską i Podolską, oddając je pod władzę Głównodowodzącego Armii Czynną, Jenerał-Feldmarszałka, Xięcia Warszawskiego, Hrabiego Paskiewicza-Erywańskiego.

Na oryginalne własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką podpisano:

НИКОЛАЙ.

St. Petersburg,
21-go Lutego 1846 roku.

Przez Najwyższe Dyplomata, 2-go i 31-go Grudnia 1845 r. i 5-go Lutego 1846 r., Najłaskawiej mianowani Kawalerami Orderu Orła Białego, Jenerał-Porucznicy: Naczelnicy: 2-jej Lekkiej Gwardyjskiej Dywizyi Jazdy, *Plautin*, 8-jej Dywizyi Piechoty *Panutin*, i Zapasnych Wojsk Jazdy, *Olfieriew*.

— Przez Najwyższe Dyplomata, 5-go i 8-go Lutego, Najłaskawiej mianowani zostali Kawalerami: Orderu Św. Anny 1-jej klasy, z Koroną CESARSKĄ, Dyrektor Kancellaryi Kontroli Państwa, Radzca Tajny *Aprilew*, i tegoż Orderu oraz klasy, bez Korony, Dyrektor Głównego Obserwatorium, Akademik Zwyczajny, Rzeczywisty Radzca Stanu *Struwe*.

P. Kanclerz Państwa doniósł Rządzącemu Senatowi, iż za powrótem swym do Petersburga z zagranicy, za Najwyższem JEGO CESARSKIEJ MOŚCI zezwoleniem, objął znowu ster Ministerstwa Spraw Zewnętrznych.

Варшава, 23 Февраля (7 Марта).

Изъ Краковскаго отряда получены донесенія, что Австрійскія войска, починивши мостъ, вошли какъ въ Россійскія 19 Февраля (3 Марта) въ Краковъ. По соглашенію Генераловъ, командующихъ Россійскими и Австрійскими войсками, и находящагося въ Краковѣ отъ Прусскихъ войскъ офицера, издано къ жителямъ Кракова слѣдующее объявленіе о временномъ управленіи Кракова, и обязанностяхъ жителей.

О Б Ъ Я В Л Е Н І Е.

Императорско-Россійскія и Австрійскія войска вступили въ вольный городъ Краковъ и его Округъ.

Цѣлю сего вступленія есть возстановленіе, обще съ ожидаемымъ отрядомъ Королевско-Прусскихъ войскъ, общаго спокойствія, и очищеніе Краковскаго Округа отъ возмутителей, кои могли бы еще укрываться въ ономъ. Высокія Покровительствующія Державы примуть въ послѣдствіи мѣры, какія признаютъ нужными, къ утверженію благосостоянія страны вольнаго города Кракова.

Но пока Высокія Покровительствующія Державы, посредствомъ своихъ Резидентовъ, объявятъ свое о томъ постановленіе, командующіе войсками, вступившими единственно для наблюденія за сохраненіемъ общественнаго спокойствія, признаютъ нужнымъ обнародовать слѣдующія свои распоряженія:

1) Городъ Краковъ будетъ отнынѣ состоять въ военномъ положеніи, и никто не можетъ отлучаться изъ оного, безъ представленія доказательствъ.

2) Личность и имущество спокойныхъ жителей будутъ ограждаемы.

3) Всѣ хозяева домовъ, или управители оныхъ обязываются, подъ опасеніемъ строжайшей, по военнымъ законамъ, ответственности, немедленно выдать военному начальству всѣхъ тѣхъ, кои принимали какое либо участіе въ послѣднемъ сматеніи.

4) Всѣ, не принадлежавшіе къ числу зачинщиковъ возмущенія, но по малодушію вовлеченны въ оное, обязаны въ знакъ искренняго сожалѣнія и безусловной покорности, явиться добровольно къ Начальству; въ такомъ только случаѣ могутъ они получить нѣкоторое право на снисхожденіе.

5) Всякій скрывающій оружіе и не отдавшій оного по 6-е Марта, до полудня, подвергнется всей строгости военныхъ законовъ.

6) Предсѣдатель и Члены Правленія вольнаго Города Кракова, удалившіеся изъ оного, по возвращеніи своемъ, вступятъ въ составъ временнаго Управленія, которое будетъ завѣдывать текущими внутренними дѣлами. Сенаторъ Коппъ будетъ предсѣдательствовать въ ономъ Управленіи, до возвращенія Прелата Шиндлера.

7) По каждому изъ отрядовъ вступившихъ войскъ, назначены Комедантъ и Плацъ-Адъютантъ, кои будутъ дѣйствовать сносясь между собою.

8) Учреждается общія слѣдственная военная Коммиссія, для обнаруженія вины задержанныхъ лицъ. Тѣ изъ нихъ, кои найдены будутъ невиновными, получаютъ немедленно свободу; съ прочими же поступлено будетъ по существующимъ постановленіямъ.

(подписали) Генералъ Панютинъ.

Генералъ Коллинъ.

Всѣ мѣры, въ объявленіи изложенныя, приводятся уже въ исполненіе.

— Получено извѣстіе, что Краковскіе мятежники, преслѣдуемые Казаками, перешли Силезскую границу, и положили оружіе въ Пруссіи, сего 20 Февраля (4 Марта).

— По свѣдѣніямъ, отъ Австрійскихъ начальствъ полученнымъ, безпорядки во всѣхъ мѣстахъ Галиціи прекращены, кромѣ Савденскаго округа, гдѣ еще продолжалась. Большое число помѣщиковъ принадлежали къ заговору, но вездѣ, гдѣ покушались вовлечь въ оный крестьянъ, пали жертвою ожесточенія сихъ послѣднихъ.

Warszawa, 23 lutego (7 marca).

Nadeszły tu wiadomości z Okręgu Krakowskiego, donoszące, że wojska Austriackie, po naprawieniu mostu na Wiśle, weszły, podobnie jak i Rosyjskie, d. 19 Lutego (3 Marca) do Krakowa. Za zgodą Jenerałów dowodzących wojskami Rosyjskimi i Austriackimi, tudzież przybyłego do Krakowa z wojsk Prusskich Oficera, wydano do mieszkańców tego miasta poniżej umieszczone ogłoszenie, o tymczasowym Zarządzie Krakowa i obowiązkach mieszkańców.

O G Ł O S Z E N I E.

Oddziały wojsk Cesarsko-Rosyjskich i Cesarsko-Austriackich zajęły Wolne Miasto Kraków i jego Okręg.

Celem zajęcia tego jest przywrócenie, łącznie z oddziałem wojsk Królewsko-Prusskich, który jest oczekiwany, spokoju publicznemu, i oczyszczenia krainy W. M. Krakowa zburzycieli porządku, którzyby jeszcze mogli się w niej ukrywać. Wysokie Opiekunckie Dwory obmyślą później środki, jakie za potrzebne uznają, dla zapewnienia w stały sposób pomyślności kraju W. M. Krakowa.

Ale nim Wysokie Opiekunckie Dwory będą mogły oznajmić, przez Organ Konferencyi swoich Rezydentów, swoje w tej mierze postanowienie, Komendanci dwóch oddziałów okupacyjnych, przywołani jedynie w celu czuwania nad utrzymaniem bezpieczeństwa publicznego, podają do wiadomości mieszkańców, następujące, przyjęte przez siebie, rozporządzenia:

1) M. Kraków znajduje się odtąd w stanie zamknięcia wojennego, i nikt nie może z niego wychodzić bez wylegitymowania się.

2) Osoby i własności mieszkańców spokojnych będą szanowane.

3) Wszyscy właściciele domów lub zarządzający takowemi, są obowiązani, pod karę ściągania na siebie całej surowości praw wojskowych, do wydania bezwzględnie władzy wojskowej, wszystkich tych, którzy jakkolwiek mieli udział w ostatnich zaburzeniach.

4) Wszyscy ci, którzy nie należąc do liczby głównych wicherzycieli, mieli stałość dać się wciągnąć przez tychże, obowiązani są, w dowód swojego szczerego żalu i bezwarunkowej submissyi, stawić się dobrowolnie przed władzą, gdyż tylko w takim razie mogą uzyskać niejaki tytuł do względności.

5) Wszyscy ci, którzyby ukryli broń i nie oddali takowej do dnia 6-go Marca, godziny 12-jej w południe, ulegną rygorowi praw wojskowych.

6) Prezes i Członkowie W. M. Krakowa, którzy się usunęli od wypadków, za powrotem do miasta, wejdą do składu Administracyi tymczasowej, która załatwiać będzie bieżące interesa wewnętrzne. Senator Kopf przewodniczyć będzie tej Administracyi, aż do powrotu J. X. Szyndlera.

7) Każdy oddział okupacyjny mianował Komendanta placu i Adutanta placu, którzy za wspólnym porozumieniem się działać będą.

8) Stanowi się łączna Kommissya wojskowo-słedcza, dla sprawdzenia stopnia winy ujętych osób. Ci, którzy za niewinnych uznani zostaną, będą natychmiast uwolnieni; z winnymi, podług ustaw postąpieniem zostanie.

(podpisali) Jenerał Paniutin.

Jenerał Kollin.

Wszystkie rozporządzenia, objęte powyższem ogłoszeniem, przywodzą się do skutku.

— Podług otrzymanych w dniu wczorajszym wiadomości, buntownicy Krakowscy, ścigani przez posłany za nimi w pogoń półk kozacki, przeszli granicę Szląską, i złożyli broń na ziemi Prusskiej, d. 20 Lutego (4 Marca).

— Podług wiadomości, otrzymanych od Władz Austriackich, nieporządkowi we wszystkich miejscach Galicyi położono koniec, z wyłączeniem Cyrkułu Sandeckiego, w którym jeszcze trwa. Znaczna liczba właścicieli ziemskich należała do spisku, lecz wszędzie, gdzie usiłowała wciągnąć do takowego włóścian, padła ofiarą srogości tychże.

Вольный Городъ Краковъ.

Скопище мятежниковъ, произвольно присвоившихъ названіе правительства, но въ сущестѣ средоточіе мятежническаго безправія, во время десятидневнаго безначалія въ Краковѣ, до вступленія туда Императорско-Россійскихъ войскъ, имѣя на своей сторонѣ до пяти тысячъ вооруженныхъ приверженцевъ, обнародовало чрезъ посредство вѣскаго Тиссовскаго, бывшаго прикащикомъ въ небольшомъ хуторѣ Вольнской Губерніи (который самъ возвелъ себя въ званіе Диктатора) слѣдующее постановленіе 12 (24) Февраля с. г.

„Революціонное правительство есть самовластное, диктаторское, состоящее изъ одного лица. Диктаторъ, если признаетъ это нужнымъ, раздѣлитъ безусловную власть свою съ нѣсколькими лицами. Въ провинціяхъ начальствовать будутъ верховные правители, распорядясь самовластно, но во всемъ повинаясь правительству, подъ опасеніемъ смертной казни. Верховный Правитель опредѣляетъ чиновниковъ въ своей провинціи, съ утвержденія Диктатора, повелѣваетъ ими безусловно, имѣетъ право смѣнять ихъ и отрѣшать, представляя однакоже все свои дѣйствія, на утвержденіе Диктатора.

„Всякая собственность, находящаяся въ распоряженіи народнаго Правительства, признается общаго народною собственностію.

„Совершенныя въ нѣкоторыхъ мѣстахъ убійства и самоуправія, остаются безъ взысканія.

„Народонаселеніе, въ отношеніи набора, раздѣляется на три разряда; изъ первыхъ двухъ, отъ 18 до 40-лѣтняго возраста, немедленно формируются войска. Люди третьяго поголовнаго набора, женщины, старики и дѣти, будутъ употреблены для шитья бѣлья, для присмотра за больными, на общественныя работы и наконецъ для земледѣлія.

„Правительство платитъ за работу вдвое противъ прежняго, но по неимѣнію денегъ.....квитанціями.

„Повѣтовые комиссары обязаны немедленно забирать и свозить въ казенныя склады въ видѣ реквизиціи, также подъ квитанціи: сукно, холстъ, жельзо, жизненные припасы, всѣхъ сортовъ хлѣбъ, и вообще всякіе реквизиціонныя предметы. Кто осмѣлится воспротивиться этому распоряженію, будетъ наказанъ смертною казнію. Все лошади, годныя для верховой ѣзды или упряжи, будутъ взяты въ реквизицію. Собрать сапожниковъ, портныхъ, швей и оружейныхъ мастеровъ, и употребить ихъ къ соотвѣтственнымъ по ремеслу занятіямъ. Въ каждомъ повѣтовомъ городѣ немедленно учредить казначейство, хлѣбныя амбары, склады для мундировъ, бѣлья и пр.; разумѣется что все сіи предметы жители обязаны доставить добровольно.

„Титулы: Господинъ, Государь мой, Превосходительство, Высокоблагородіе, Князь и Графъ, отменяются. Все равны, и каждый обращаясь къ другому, долженъ говорить ты. Виновный въ исполненіи этого постановленія подвергнутъ будетъ смертною казнію.

„Очередный порядокъ дневныхъ занятій Диктатора: Съ семи до девяти часовъ утра, докладъ министровъ; съ 9 до 11 часовъ, Диктаторъ рѣшаетъ текуція дѣла; въ это время, кромѣ Главнокомандующаго арміею и Секретарей, никто не имѣетъ входа.

„Съ 11 до 12 рѣшаетъ политическіе вопросы, и дѣлаетъ свои распоряженія.

„Съ 12 до 2 принимаетъ докладчиковъ по дѣламъ государственнымъ.

„Съ 2 до 4 обѣдъ.

„Съ 4 до 5 засѣдаетъ въ совѣтѣ министровъ.

„Съ 5 до 7, занимается текущими дѣлами.

„Съ 7 до 9 разсматриваетъ дѣла политическія.

„По слову Диктатора: *na ustęp*, караулъ обязанъ недопускать къ нему никого, кромѣ собственныхъ его секретарей; когда же онъ скажетъ: *do rapportu* дозволяется впускать каждого, но не иначе, какъ по одиночкѣ, и приходящіе должны ожидать очереди.“

— Императорско-Россійскіе войска вступили въ Краковъ безъ выстрѣла, а за пять часовъ предъ ихъ вступленіемъ, Диктаторъ, Правительство и Армія, пустились изъ города, одни въ Пруссію, другіе въ Венгрію. Человѣкъ десять изъ нихъ задержано.

Крестьяне, по внушенію здраваго смысла, намѣревались, съ оружіемъ въ рукахъ, положить ко-

WOLNE MIASTO KRAKÓW.

Mianujący się Rządem. Iecz w samej istocie bezrząd społeczno-rewolucyjny, podczas dziesięcio-dniowego istnienia swojego w Krakowie, przed wrocczeniem wojsk Cesarско-Rossyjskich, mając do pięciu tysięcy zwolenników uzbrojonych, ogłosił przez Tyssowskiego, dawnego Ekonomia małego folwarku na Wołyniu, (który sam siebie zrobił Dyktatorem), następujące postanowienie dnia 12 (24) Lutego r. b.

„Rząd Rewolucyjny Rzeczypospolitej Polskiej jest absolutny, dyktatorski, z jednej osoby złożony. Gdyby Dyktator uznał tego potrzebę, samowładztwo swoje podzieli z kilku osobami. Nad każdą prowincją przełożony jest Wielkorządca, wszystkiem absolutnie rządzący, z najściślejszą uległością Rządowi, pod odpowiedzialnością gardłową. Wielkorządca, wszystkich urzędników w swej prowincyi, za potwierdzeniem Dyktatora mianuje, im absolutnie rozkazuje, takowych w razie potrzeby zmieniać i usuwać może, podając jednak zawsze wszystko, co uczyni, do potwierdzenia Dyktatora.

„Wszystka własność cząstkowa, w ręku Rządu narodowego, jako wspólna narodowa własność uważaną być ma.

„Mordy i samowole, w niektórych miejscach popełnione, przebaczą się.

„Ludność dzieli się na trzy pobory: pierwsze dwa, od 18 do 40 lat, natychmiast wojsko formować mają; trzeci pobór ogólny; kobiety, starcy, dzieci, do szycia bieleziny, pielęgnowania chorych, do robót rządowych, i nakoniec do uprawy roli użyte być mają.

„Rząd płaci robiącym dla niego, we dwoje tyle jak przedtem; a ponieważ brakuje pieniędzy . . . . kwitami.

„Kommissarze Powiatowi, mają natychmiast brać w rekwizycyę i gromadzić do rządowych składów: sukna, płótna, żelaza, żywności, wszelkiego rodzaju zboża, oraz inne rekwizyty, również za kwitami.

„Ktoby takowemu rozporządzeniu sprzeciwić się pozwolił, śmiercią karany będzie. Wszystkie konie, czy to do jazdy, czy do zaprzęgu zdane, zaraz w rekwizycyę być mają wzięte. Szewców, krawców, szwaczki, rzemieślników broni, zebrać i właściwie użyć. W każdym Powiatowym mieście założyć zaraz kasę magazynu zboża, mundurów, bieleziny i t. d.; ma się rozumieć, iż to wszystko Obywatele dobrowolnie dostarczyć powinni.

„Tytuły: Pan, Waćpan, Jaśnie Wielmożny, Wielmożny, Xiążę, Hrabia, odtąd ustają. Każdy jest równy, jeden drugiemu nie powinien inaczej mówić jak Ty. Każdy przekraczający powyższe postanowienie, karze śmierci ulega.

„Porządek dziennych zatrudnień Dyktatora: Od godziny siódmej do dziewiątej z rana, posiedzenie z Ministrami; od godziny 9-jej do 11-jej załatwia interessa bieżące; natenczas, przez Naczelnego Wodza i Sekretarzy, nikt przystępu niema.

„Od 11-jej, do 12-jej załatwia kwestye polityczne i wydaje rozporządzenia swoje.

„Od 12-jej do 2-jej, daje posłuchanie przychodzącym doń ze sprawami publicznymi.

„Od 2-jej do 4-jej, obiad.

„Od 4-jej do 5-jej, posiedzenie z Ministrami.

„Od 5-jej do 7-jej, zatrudnienia bieżące.

„Od 7-jej do 9-jej, zatrudnienia polityczne.

„Warta na rozkaz, gdy Dyktator powie: *na ustęp*, nikogo nie wpuszczać prócz Sekretarzy przybocznych; gdy Dyktator powie: *do rapportu*, każdy może być wpuszczonym ale nicinaczej, jak po jednej osobie. Przybywający mają więc czekać jeden na drugiego.“

— Wojska Cesarско-Rossyjskie weszły, nie czyniwszy ani jednego wystrzału; a na pięć godzin przed wkroczeniem onych, Dyktator z całym swoim Rządem i Armią, jedni do Pruss, inni do Węgier rozpięchnęli się. Kilkunastu schwytano.

Ponieważ chłopi, prowadzeni naturalnym rozsądkiem, chcieli z bronią w ręku położyć koniec bezprawiom,

нецъ безпорядкамъ, совершаемымъ людьми, называющими себя дворянами, но Диктаторъ такъ былъ предусмотрителенъ, что запретилъ своимъ тѣлохранителямъ допускать ихъ къ себѣ.

— Между мятежниками присвоившими себѣ власть въ Краковѣ, не было малѣйшаго согласія; это доказывается тѣмъ, что профессоръ Горшковскій, обнародовавшій такъ называемое революціонное уложеніе, привужденъ былъ уступить власть Ивану Тиссовскому, который въ свою очередь угрожаемъ былъ лишеніемъ оной. Сей послѣдній, въ бытность свою диктаторомъ, обнародовалъ слѣдующую прокламацію къ Польскому народу: „Объявленное сегодня постановленіе, властѣ моею передано я верховную власть Михаилу Вишневному, объявляю я дѣломъ вынужденнымъ у меня взятую, вооруженною рукою; а потому предаю я его Вишневецкаго сужденію революціоннаго суда.“

Краковъ 25-го Февраля 1846 года.

Иванъ Тиссовскій.

Секретарь Роговскій.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 5 Марта.

Военному и гражданскому начальствамъ въ Познани, сообщено 3-го с. м., что въ ночь предположено покушеніе освободить содержащихся въ здѣшней тюрьмѣ польскихъ заговорщиковъ, и дѣйствительно въ ночное время замѣчены были въ городѣ и за городомъ толпы народа. Повсюду приняты надлежащія мѣры предосторожности, усиленъ караулъ, и по городу разосланы патрули. Мятежники два раза стрѣляли по караулу; въ первый разъ съ проѣзжавшей повозки, но никого не ранили изъ караульныхъ, которые отвѣчали нѣсколькими выстрѣлами, убивъ двухъ мятежниковъ, а двухъ ранили и взяли въ плѣнъ. Кроме того задержано болѣе сорока лицъ, частью вооруженныхъ, и захвачено нѣсколько повозокъ съ аммунициею и оружіемъ. Съ разсвѣтомъ все успокоилось и болѣе не было покушеній.

Въ Силезской газетѣ сообщаютъ о семъ происшествіи слѣдующее: „Главою этой шайки мятежниковъ былъ нѣкто Тродчвинскій, лѣсовщикъ въ имѣніи Графа Дзальнскаго. Злоумышленники почти все были пьяны и у нихъ найдены значительный запасъ водки. Въ 10 часовъ, толпа мятежниковъ выступила изъ Курника въ Познань. Передовой отрядъ, состоявшій изъ 60—80 мятежниковъ, шель въ городъ впереди, а за нимъ слѣдовали двѣ повозки, на которыхъ сидѣли предводители. Къ этому отряду имѣлъ присоединиться другой, расположенный близъ военного кладбища. Между тѣмъ повозки неожиданно встрѣтили на мосту патруль, и мятежники сдѣлали по немъ шесть выстрѣловъ. Патруль, состоявшій изъ трехъ человекъ, въ томъ числѣ двухъ Поляковъ, такъ мужественно отразилъ это нападеніе, что одинъ изъ мятежниковъ былъ убитъ, а двое тяжело ранены (одинъ изъ нихъ уже умеръ, а у другаго раздроблена челюсть). Бунтовщики немедленно разбѣжались. Гусары отправлены за ними въ погоню. Всего захвачено до 60 мятежниковъ. Къ сожалѣнію должны мы сообщить о новомъ, хотя безуспѣшномъ покушеніи ничтожной шайки бродягъ, которые не имѣя чего терять, будучи тягостнымъ бременемъ для края, въ которомъ живутъ, и извою общественныхъ учрежденій, орудіемъ оставшейся горсти презрѣнныхъ возмутителей, постановили начертать послѣднюю страницу своихъ запятанныхъ преступленіями дѣписавій. Ежели алчущіе безправія и крови замыслы этихъ безумцевъ, побуждали ихъ къ покушенію возмутить законный порядокъ, то недостатокъ въ соучастіи, презрѣніе и всеобщее негодованіе, которыя встрѣтили они повсюду, должны убѣдить ихъ, что усиленія ихъ разрушены, а проклятіе современниковъ будетъ удѣломъ поносной ихъ жизни.“

— Изъ Пlessa сообщаютъ, отъ 3 с. м. слѣдующее: „Вчера по полудни, Краковскіе мятежники, бѣжавшіе въ нашъ край, подъ предводительствомъ Зборовскаго, Водницкаго и Бенинскаго, безусловно сдались Прусскому Правительству.“

попѣлнаннымъ przez osoby mianujące się szlachtą, przeto Dyktator tak dalece posunął przezorność swą, iż odtąd przybocznej straży wpuszczać ich do siebie nie kazał.

— Jak wielka panowała niejedność pomiędzy przywódcami władzy w Krakowie, dowodzi ta okoliczność, że Professor Gorzkowski, który ogłosił tak zwane prawo rewolucyjne, zmuszony został odstąpić władzę Janowi Tyssowskiemu, który także znajdował się w niebezpieczeństwie tej utraty. Tyssowski ogłosiwszy się Dyktatorem, wydał 25-go lutego następującą odezwę:

„Dyktator do narodu Polskiego: Ogłoszone w dniu dzisiejszym uwiadomienie, w skutku którego złożyłem władzę w ręce Michała Wiszniewskiego, uważam za czyn wymuszony na mnie przez zdradę z bronią w ręku. Z tego zaś powodu, oddaję Michała Wiszniewskiego pod sąd trybunału rewolucyjnego.“

Kraków, dnia 25 lutego 1846 roku.

Jan Tyssowski.

Sek. Dyk Rogowski.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

P r u s s y a.

Berlin, 5 marca.

Władzy wojskowej i cywilnej w Poznaniu, dano trzeciego bieżącego miesiąca wiadomość, że w nocy będzie usiłowane uwolnić znajdujących się w tutejszym więzieniu spiskowych Polaków, i rzeczywiście w czasie nocnym spostrzeżono tłumy wśród i po za miastem. Przedsięwzięto więc wszędzie właściwe środki ostrożności, pomnożono straż i wysłano patroly po wszelkich stronach miasta. Po dwa razy rokoszanie strzelali do straży: raz piérwszy z przejeżdżającego wozu, wszakże bez ranienia którego z żołnierzy na warcie stojących: ci zaś odpowiedzieli na ten ogień kilku wystrzałami, skutkiem czego dwóch przywódców zabito, dwóch raniono i w niewolę ujęto. Oprócz tego, uwięziono 40 kilka osób, po części uzbrojonych, i zabrano kilka wozów opatrzonych amunicją i bronią. Ze świtem dnia wszystko się uspokoiło, i dalsze zamachy miejsca nie miały.

Gazeta Śląska udziela jeszcze następujące szczegóły o powyższym wypadku: „Na czele tej zgrai rokoszant, stał niejaki Tropeczyński, leśniczy z dobr Hrabiego Działyńskiego: spiskowi prawie wszyscy wódką zostali upojeni, i tej wielki u nich znaleziono zapas. Około godziny 10-jej wyruszył oddział rokoszant z Kurnika ku Poznaniu. Przednia straż, złożona z 60 do 80 osób, udała się naprzód do miasta: za nią postępowały dwa wozy, na których siedzieli przywódcy: z temi połączyć się miał inny oddział w okolicy ementarza wojskowego ustawiony. Tymczasem wozy te spotkały niespodzianie na moście patrol, do którego natychmiast buntownicy dali ognia, sześciu wystrzałami. Patrol złożony z 3-ech ludzi, z których dwóch było Polaków, tak dzielnie odpowiedział na tę zaczepkę, iż natychmiast jeden z zbrodniarzy zabitym, a dwaj inni niebezpiecznie ranieni zostali, (jeden z nich umarł, drugi szcęgę ma rozstrzeloną). Powstańcy pierzechnęli zaraz. Huzary wyruszyli w pogon za nimi. W ogóle ujęto około 60 rokoszant. Niestety, że znowu wypadło nam doniesić o nowym bezskutecznym zamachu tej ohydnej zgrai tułających się awanturników, którzy nie mając do stracenia, będąc ciężarem kraju, w którym żyją, i trującą ustaw socyalnych, wyprawia pozostałej garstki sromotnych wicherzycieli, postanowili skreślić ostatnią kartę swoich, tyłu zbrodniami skalanych pamiętników. Jeżeli krzywdy i krwi ludzkiej chciwe zamiary tych szaleńców, pozwalały im kusić się o wzburzenie prawego porządku, to przynajmniej brak sympatyj, pogarda i powszechnie oburzenie, jakie wszędzie na siebie ściągali, przekonać ich na zawsze powinno, że siły ich są przełamane, a przekleństwo współczesnych udziałem reszty nędznego ich życia.“

— Donoszą z Pless, pod d. 5 m. b. m.: „Wczoraj po południu, powstańcy Krakowscy, którzy się do naszego kraju, pod dowództwem Zborowskiego, Wodnickiego i Benińskiego schronili, poddali się na łaskę i niełaskę Rządu Pruskiego.“

В Австрийском Наблюдателе пишутъ, отъ 2 Марта слѣдующее: „По известіямъ изъ восточныхъ и западныхъ округовъ Галиціи, крестьяне продолжаютъ доставлять въ главные города оныхъ скованныхъ мятежниковъ. Въ цѣлой Галиціи сильно вопіетъ общій голосъ противъ усилій возмутителей общественнаго порядка.

„Изъ Лемберга сообщаютъ, отъ 25 числа, что въ округахъ: Самборскомъ, Савокскомъ, Ясловскомъ, Сявдецкомъ, Ржешовскомъ, Тарновскомъ и Бохвійскомъ, господствуетъ совершенное спокойствіе. Крестьяне ревностно поддерживаютъ правительство, и вложутъ всѣхъ захваченныхъ ими мятежниковъ.

— Председатель Военнаго Совѣта получивъ вчера слѣдующее официальное донесеніе генераль-маіора Коллина:

Подгурже, 27 Февраля 1846 г.

Вчера, по полудни, выступилъ я изъ Вадовицъ, съ пятью ротами пѣхотнаго полка Шмеллинга, съ 3 мь баталіономъ полка Фюрстенвертена, съ отрядомъ милиціи, однимъ эскадрономъ легко-коннаго полка и съ полу-баттареею артиллеріи. Перевочевавъ въ Издебникахъ, я двинулся далѣе и прибылъ въ Подгурже въ шесть часовъ вечера. Бунтовщики, занимавшие первые ярусы домовъ и казармъ, стрѣляли въ наши войска: но послѣ непродолжительнаго сопротивленія, очистили дома и бѣжали чрезъ мостъ въ Краковъ; причемъ картечными выстрѣлами убито у нихъ много людей.

Въ то же самое время атаковала меня, со стороны сухопутной, толпа мятежниковъ, слѣдовавшая изъ Кракова въ Величку. Войска наши стремительно бросились на нихъ, многихъ убили и 89 человекъ захватили въ плѣнъ; остальные разсѣлись. Съ нашей стороны убитъ 1 и ранены 7 чел. Завтра ожидаю я подкрѣпленія и отправляю нужное число войска въ Величку, гдѣ положеніе дѣлъ еще мнѣ неизвѣстно.

Крестьяне повсюду оживлены хорошимъ духомъ; захватываютъ бунтовщиковъ и выдаютъ мѣстнымъ начальствамъ.

— По донесеніямъ полученнымъ отъ войска находящагося въ Бохнѣ, шайка мятежниковъ, вышедшая изъ Кракова въ Величку, была атакована тѣми же войсками, къ которымъ присоединялись много крестьяне, и совершенно уничтожена.

Ф р а н ц и я

Парижъ, 24 Февраля.

Въ *Constitutionnel* пишутъ, что Г. Гизо при всѣхъ объявилъ вчера, что французское правительство отказалось отъ экспедиціи въ Мадагаскаръ, предположивъ только усилить гарнизоны на островахъ Бурбоновъ и Майоттѣ, и что также и Англичане не думаютъ воевать съ Говасами.

— Вчера пріѣхалъ въ министерство иностранныхъ дѣлъ курьеръ отъ испанскаго кабинета, который, какъ говорятъ, располоченъ къ Франціи.

— Въ *Journal des Débats* напечатаны слѣдующія подробности о министрахъ, составляющихъ новый испанскій кабинетъ: „Большая часть членовъ новаго кабинета, была уже прежде у кормила правленія и известна Европѣ. Мирафлоресъ, бывший долгое время посланникомъ въ Лондонѣ и Парижѣ, подписалъ четвертый союзъ, и оставилъ постъ свой въ Парижѣ послѣ паденія регенци Королевы Кристины. Истуризъ и Арасола находились въ члѣхъ двухъ умѣренныхъ кабинетовъ, управлявшихъ Испаніею въ самое затруднительнѣйшее время междуособной войны. Министерство Истуриза пало вслѣдствіе возмущенія въ Ла-Гранья, а министерство Арасолы вслѣдствіе перевѣса Эспартеро въ Барселонѣ въ 1840 году. Генераль Ронкали, который послѣ возвращенія Королевы Маріи Кристины назначенъ былъ генераль-капитаномъ Валенсіи, начальствовалъ надъ осадой Картагены и Аликанте, занимаемыхъ единомышленниками Эспартеро, и явилъ при томъ излишнюю строгость, которая заслуживаетъ неодобреніе; но онъ — замѣчательный офицеръ и исполненъ гражданской энергіи. Ронкали вызвался быть защитникомъ генерала Діега-Леона, когда его приговорили къ смертной казни, и сопровождалъ его на мѣсто исполненія оной. Наконецъ, адмиралъ Топете, который при генераль-губернаторѣ Таконѣ командовалъ флотомъ подъ Гава-

Чытамы в *Dostrzegacz Austriackim* z dnia 2-go marca, co następuje: „Podług wiadomości nadeszłychъ wezoraż zъ cyrkulówъ wschodnichъ i zachodnichъ Galicyi, włościanie sprowadzają ciągle do miastъ cyrkulowychъ, buntowników okutych w kajdany. We wszystkichъ punktachъ Galicyi objawia się najwyraźniej powszechny głosъ przeciwko usiłowanіomъ wicherzycieli spokoјności publicznej.

„Podługъ wiadomości ze Lwowa, zъ dnia 25-go, spokojność największa panowała wъ tymъ mieście; wъ cyrkulachъ: Samborskimъ, Sanockimъ, Jasielskimъ, Sandeckimъ, Rzeszowskimъ, Tarnowskimъ, Bocheńskimъ, włościanie utrzymują zъ zapalemъ stronę Rządu, i więżą wszystkichъ buntowników, których tylko schwytają.“

— Do Cesarstwo-Królewskiego Prezesa Rady Wojennej nadszedłъ wezorażъ następujący urzędowy rapportъ Jenerał-Majora v. Collina:

Podgórze, dnia 27 lutego 1846 r.

Wczorażъ po południu wymaszerowałem zъ Wadowicъ, zъ pięciu kompanijami полку piechoty Schmelling, zъ 3-cimъ баталіономъ полку Furstenwärtheu, zъ корпусемъ милиціи i jednymъ szwadronemъ полку Chevaulegersъ wraz zъ półbaterją. — Przenocowawszy wъ Izdebniakachъ, pomaszerowałem далѣе i stanąłem wъ Podgórzu o godzinie 6-jej wieczoremъ. Buntownicy zajęli byli pierwsze piętra domówъ i koszar, zъ kądъ strzelali do szturmującego naszego wojska. Po krótkimъ oporze opuścili swe stanowiska i uciekali przezъ mostъ do Krakowa, przyczemъ ogieńъ naszъ kartaczowy ubiłъ imъ wielu ludzi.

„Wъ тѣй samej chwili, атаковалъ mnie tłumъ burzycieli od strony lądowej, który maszerowałъ zъ Krakowa do Wieliczki. Wojska nasze gwałtownie na nichъ nacierały. Wiele ubito zъ тѣй bandy, 89 wzięto wъ niewolę, a reszta rozpierzechnęła się. Zъ naszej strony mieliśmy 1 zabitego i 7 rannychъ. Jutro oczekuję na przybycie mającej posiłki i wysię potrzebnej liczby wojska ku Wieliczce, gdzie stanъ rzeczy jest mi jeszcze nie wiadomy.

„Chłopi wszędzie są ożywieni dobrymъ duchemъ, chwytają buntowników i oddają wъ ręce władzъ obwodowychъ.

— Według raportówъ odebranychъ od wojska stojącego wъ Bochni, banda burzycieli zъ Krakowa, która udała się do Wieliczki, została przezъ тоżъ wojsko, do którego przyłączyło się bardzo wielu wieśniakówъ, атакована i zupełnie zniszczona.

FRANCYA.

Paryżъ, 24 lutego.

Constitutionnel utrzymuje, iż P. Guizotъ wezorażъ uroczystie oświadczył, że rządъ francuzki zaniechałъ wyprawy do Madagaskaru, zamysłającъ jedynie pomnożyćъ залогę на wyspachъ Bourbonъ i Mayotte, tudzież, że także i Anglicy nie będą toczyć wojny zъ Howasami.

— Wczorażъ, przybyłъ do ministerstwa spraw zagranicznychъ goniecъ od nowego gabinetu hiszpańskiego. Mówią, że pomieniony gabinetъ przychylnymъ jestъ Франціи.

— *Journal des Débats* umieszcza następujące szczegóły o Ministrachъ składającychъ nowy gabinetъ hiszpański: „Większa częśćъ członkówъ nowego gabinetu, byli jużъ dawniejъ przy sterze rządu i znani są Europie. Margr. Miraflores, który przezъ długi czasъ byłъ Posłemъ wъ Londynie i Paryżu, podpisałъ poczwórne przymierze, i opuściłъ swe miejsce wъ Paryżu, dopiero po upadku rejency Królowej Krystyny. Isturizъ i Arrazola stali na czele dwóchъ ministerstwъ umiarkowanych, które rządziły Hiszpanią wъ najtrudniejszychъ czasachъ wojny domowej. Ministerstwo Isturiza upadło wъ skutku zaburzenia wъ La-Granja, a ministerstwo Arrazoli, wъ skutku podniesienia się Эспартерого wъ Barcelonie 1840 roku. Jenerałъ Roncali, który po powrocie Królowej Маріи Krystyny, zostałъ Jeneralnymъ Kapitanemъ Валенціи, prowadziłъ oblężenia Kartagены i Аликанте przeciwъ powstańcomъ Эспартеровскимъ, przyczemъ okazałъ przesadzoną surowość, której nie możemy dosyć naganicъ; ale Jenerałъ Roncali jestъ znakomitymъ офицеромъ i pełnymъ cywilnej odwagi. Onъ to podałъ obronę Jenerała Діега Леона, gdy tenъ skazany zostałъ на śmierć, i towarzyszyłъ mu на miejsce stracenia. Admiralъ Топете nakoniecъ, który за часу Jeneralnego Gubernatora Таконъ dowodziłъ флотомъ podъ Hawaną, jestъ jednymъ zъ najznakomitszychъ офицерówъ marynarki hiszpańskiej, i byłъ członkiemъ najwyższego wojennego i morskiego Trybunału. Wszyscy członkowie nowego ministerstwa należą do umiarkowanego stronnictwa kon-

вою,—одинъ изъ знаменитѣйшихъ офицеровъ испанскаго флота; онъ былъ членомъ верховнаго военнаго и морскаго суда. Все члены новаго министерства принадлежатъ къ умѣренной конституціонной партіи. Мы надѣемся, что, не прибѣгая къ насильственнымъ мѣрамъ, породившимъ столь сильное негодованіе противъ генерала Нарваэа, они успѣютъ поддержать долге политичеку порядку, которая въ продолженіе трехъ лѣтъ хранила Испанію отъ безпокойствъ.“

25 Февраля.

Его Императорское Высочество Великій Князь Константинъ Николаевичъ, 6 с. м., изволилъ оставить Мальту, и возвращается въ Палермо.

— Говорятъ, что англійскій кабинетъ предлагалъ французскому — окончить дѣло между Франціею и Гаити миролюбивымъ образомъ. Г-нъ Гизо намѣренъ былъ дать англійскому кабинету рѣшительный отвѣтъ на сихъ дняхъ.

— Очевидцы увѣряютъ, что Король чрезвычайно опечаленъ алжирскими происшествіями и говоритъ будто Е. В. сказалъ, что герцога Омальскій отправляется въ Африку для того, чтобы доказать солдатамъ сочувствіе королевской фамилии, къ ихъ ревности, усердію и претерпѣваемымъ ими недостаткамъ, а равно и для того, чтобы возстановить согласіе между маршаломъ и подчиненными генералами. Говорятъ, что герцогъ не долго пробудеть въ Алжирѣ, и скорѣе возвратится въ Парижъ.

— Изъ Орана пишутъ, отъ 14 Февраля, что генералъ Каваньякъ перешелъ уже мароккскую границу, для преслѣдованія Абд эль-Кадера. О послѣдствіяхъ сей экспедиціи не получено еще никакихъ извѣстій.

— Изъ Александріи пишутъ, отъ 10-го с. м., что Мегмедъ-Али намѣревается прибыть въ Европу; и желаетъ встрѣтиться въ Парижѣ съ англійскою Королевою; но прежде онъ будетъ въ Константинополѣ.

23 Февраля.

Вчера, палата депутатовъ занималась разсмотрѣніемъ проекта Г. Демуссо де Живре, касательно рѣзки со скота, пригоняемаго въ города, на убой. Сегодня министръ торговли представилъ палатѣ два проекта постановленій: одинъ касательно тарифа для каналовъ, съ 1-го Января 1847 г., второй касательно почтовой формы, и именно относительно соответственнаго пониженія платы за пересылку писемъ и денегъ. Послѣ того, палата продолжала разсматривать проектъ Г. де Живре, который, послѣ принятія поправокъ, утвержденъ. Паконецъ внесено требованіе о назначеніи милліона франковъ на тайные расходы, и сумма эта назначена безъ преній и баллотировки.

— Королевскимъ постановленіемъ, отъ 21-го с. м., призваны въ военную службу 8,500 чел., конскрипціи 1844 года.

— Въ Бордо, купцы и фабриканты составили между собою общество, для распространенія и вспоможенія свободѣ торговли.

А н г л и я

Лондонъ, 24 Февраля.

Въ концѣ этой недѣли, Королева съ принцемъ Албертомъ отправится въ Осборнгоузъ, на островъ Вайтъ. Вчера и сегодня, въ министерствѣ иностранныхъ дѣлъ происходилъ совѣтъ, на которомъ находились все министры.

— Въ Дорчестерѣ, 19-го Февраля, избрали въ члены парламента двухъ противниковъ мѣръ С. Р. Нилъ, Г. Сеймера и Флойера. Лордъ Ашлей, одинъ изъ двухъ членовъ, возвратившихъ избирателямъ свои довѣренности, не хотѣлъ даже быть кандидатомъ при избраніи. Въ восточной части города Суффольва избранъ также приверженецъ охранительной системы, Г. Шерлукъ-Гучъ, на мѣсто лорда Генвикерса. Однако при обоихъ этихъ выборахъ, сильно дѣйствовали и въ пользу Нила.

— Докторъ Линдлей представилъ обществу садоводства картофель родившійся отъ картофеля въ сколько испорченнаго. Картофель этотъ имѣлъ также болѣзненные признаки и потому для разсадки этихъ овощей на будущую весну слѣдуетъ тщательно выбирать только здоровый картофель.

— Утверждаютъ, что купцы торгующіе зерновымъ хлѣбомъ, устроили, постоянное сообщеніе посредствомъ голубиной почты, между Лондономъ и раз-

стytucyjnego. Spodziewamy się, że nie uciekając się do gwałtownych samowolnych środków, które przeciw Jenerałowi Narvaez tak wielkie oburzenie wywołały, zachowają dalej politykę porządku i konserwacji, która przez trzy lata pokoj i spokojność Hiszpanii zapewniła.“

Dnia 25 lutego.

Jego Cesarzka Wysokość Wielki Xiążę Konstantyn Nikołajewicz, odpłynął z wyspy Malty 6-go b. m., udając się na powrót do Palermo.

— Gabinet Londyński, miał przełożyć ministerstwu francuzkiemu projekt załatwienia sporów między Francją i Hajti sposobem pojednawczym. P. Guizot miał gabinetowi angielskiemu udzielić odpowiedź stanowczą, w końcu tego tygodnia.

— Obecni świadkowie zapewniają, że Król był nader żartwiony z powodu zaszłych wypadków w Algierji, i miał powiedzieć, że Xiążę Aumale udaje się do Afryki w celu oświadczenia żołnierzom pomienionego wojska, w społeczenia rodziny panującej. z powodu ich usiłowań, niebezpieczeństw i braku jakiego doświadczenia, tudzież dla przywrócenia dobrego porozumienia między Marszałkiem Bugeaud a podwładnymi mu Jenerałami. Mówią, że Xiążę Aumale, po krótkim pobycie w Algierji, wróci do Paryża.

— Donoszą z Oranu pod dnim 14-go Lutego, że Jenerał Cavaignac przeszedł już granicę Marokkańską, w celu doścignienia dajry Abd el-Kadera. O skutku téj, wyprawy nie mamy żadnych wiadomości.

— Donoszą z Alexandryi, pod d. 10-m b. m., że Mehmed-Ali zamierza odbyć pod óż do Europy, i pragnie zjechać się w Paryżu z Królową Angielską, wprzód jednakże, zamierza zwiedzić Stambuł.

Dnia 26 lutego.

Izba Deputowanych zajmowała się w dniu wczorajszym projektem P. Desmousseaux de Givré, względem opłaty od bydła na rzeź do miasta wprowadzanego. Dziś Minister handlu przedstawił Izbie dwa projekta do praw: jeden tyżący się taryfy kanałów, od 1-go stycznia 1847 roku, drugi względem reformy pocztowej, a mianowicie stosownego zniżenia opłaty od listów i przesyłek pieniężnych. Następnie zajęto się dalszym rozbiorem projektu P. de Givré, i takowy po przyjęciu kilku poprawek, zatwierdzono. Dalej, z porządku dziennego, wniesiono żądanie miliona franków na wydatki tajne, którą to summe bez rozpraw i głosowania udzielono.

— Postanowieniem Królewskim z dnia 24-go b. m., powołano pod chorągwie 8,500 ludzi, ze spisu za rok 1844.

— W Bordeaux utworzyło się towarzystwo z najznakomitszych kupców i fabrykantów, mające na celu rozszerzenie i popieranie zasad wolnego handlu.

А N G L I A.

Londyn, 24 lutego.

W końcu bieżącego tygodnia, Królowa wyjeżdża z Xiąciem Albertem do Osbornehouse, na wyspę Wight. Wczoraj i dziś odbywały się narady w wydziale spraw zagranicznych, na których byli obecni wszyscy Ministrowie.

— W Dorchester wybrano d. 19 lutego dwóch przeciwników środków P. Peel na członków Parlamentu, to jest PP. Seymer i Floyera. Lord Ashley, jeden z dwóch, którzy zwrócili w wyborcom swe upoważnienia, nie wystąpił nawet jako współzawodnik. Z wschodniej dzielnicy miasta Suffolck wybrany także został obrońca praw zbożowych P. Sherlock Gooch, w miejsce Lorda Hennickers. Przy obu tych wszakże wyborach nie obeszło się bez żywych demonstracyi na korzyść P. Peel.

— Dr. Lindley przedstawił towarzystwu ogrodniczemu kartofle, wyhodowane z takich, które tylko cokolwiek nadpsute były. Kartofle te miały na sobie mniej-więcej znaki chorobliwe, dla tego też przy sadzeniu tych owoców z nadchodzącą wiosną, troskliwie same tylko zdrowe wybierać należy.

— Zapewniają, że spekulanci zbożowi urządzili wielkim kosztem regularną komunikacyą za pomocą gołębi między Londynem i różnemi punktami stałego lądu, w celu

ными мѣстами твердой земли, для увѣдомленія своихъ корреспондентовъ о ходѣ преній относительно хлѣбныхъ законовъ.

— Въ одной Глазговской газетѣ сообщаютъ о копчивѣ священника Д-ра Дункана, автора нѣсколькихъ общепользовныхъ сочиненій, пользующихся извѣстностью не только въ Англіи, но и за границею. Этотъ достопочтенный священникъ, приобрѣлъ однако гораздо большее право на общую благодарность — основаніемъ въ Великобританіи первой сберегательной кассы, откуда сіе благотѣльное учрежденіе перешло и въ другія страны.

25 Февраля.

Капитанъ Гордонъ, братъ лорда Абердина, отказавшись отъ званія члена адмиралтейства, увѣдомилъ избирателей своихъ въ Абердиншайръ, что онъ поступилъ такимъ образомъ потому, что подаетъ голосъ противъ проектовъ правительства, въ пользу охранительной системы внутренней промышленности.

— По вышнее число поступило 520 прошеній съ 1,285,425 подписями, касательно отмѣны закона о хлѣбѣ, и 1,766 прошеній съ 132,328 подписями противъ сего.

— По донесеніямъ изъ Дублина, отъ 22 с. м., тамъ обнаруживается, во многихъ мѣстахъ, недостатокъ въ продовольствіи; въ графствахъ Митскомъ, Кларскомъ и Донегалскомъ, запасы жизненныхъ припасовъ уже истощаются, а въ южныхъ графствахъ, отъ дурной пищи и недостатка продовольствія, усиливаются между жителями болѣзни. При такихъ обстоятельстве, случаются и безпорядки; въ журналахъ упоминаютъ о нѣсколькихъ примѣрахъ нападенія на частную собственность.

— Последнія извѣстія изъ Ост-Индіи, произвели здѣсь не радости, а грустное впечатлѣніе. Многія семейства въ Англіи оплакиваютъ родныхъ; огромныя потери, подѣ Фирозпуромъ и въ прежнихъ сраженіяхъ, причиняютъ неспособность сэръ Гу-Гоу, и бездѣйствію Джона Литлера. Даже побѣда, въ этихъ сраженіяхъ, была бы крайне сомнительною, если бы генералъ-губернаторъ сэръ Генри Гардингъ, будучи равнаго съ ними чина, но подчинившійся ихъ начальству, не поправилъ ихъ ошибокъ.

— По послѣднимъ извѣстіямъ изъ Персіи, холера перешла изъ Кабула въ Тегеранъ; слѣдственно можно полагать, что распространеніе этой болѣзни не будетъ приостановлено.

26 Февраля.

Отсроченныя пренія по хлѣбнымъ законамъ, возобновились третьяго дня, и происходили вчера въ нижней палатѣ, но снова, въ одиннадцатый разъ, были отложены.

— Въ верхнемъ парламентѣ происходили пренія по предметамъ, имѣющимъ только мѣстную занимательность.

— Въ чрезвычайномъ прибавленіи къ вчерашнему номеру *Gazette*, напечатана депеша главнокомандующаго Ост-Индскою арміею, сэръ Гу-Гоу, о сраженіяхъ, происходившихъ между англійскими войсками въ Сеиками 17-го Декабря, при Мудкихъ, и 22-го т. м. при Ферузшубѣ. Англичане въ первомъ сраженіи лишились 215 чел. убитыми, а въ томъ числѣ 13 европейскіхъ офицеровъ, и 657 ранеными, въ числѣ коихъ находятся 39-ть европейскіхъ офицеровъ; во второмъ сраженіи Англичане лишились 694 чел. убитыми, въ томъ числѣ 87 европейскіхъ офицеровъ, и 1,721 ранеными, въ томъ числѣ 78 европейскіхъ офицеровъ.

— Одержанная надъ Сеиками побѣда, составляетъ теперь предметъ общихъ разговоровъ; однако пожертвованія, которыхъ стоитъ намъ эта побѣда, и отчаянное сопротивленіе Сеиковъ, произвели не благоприятное вліяніе на биржу.

— Изъ Гонгъ-Конга (въ Китаѣ) получено извѣстіе, что китайскій уполномоченный Кей-ингъ издалъ прокламацію, по силѣ коей всякъ христіанскимъ исповѣданіемъ предоставляется право исполнять религиозныя обряды.

27 Февраля.

Наконецъ сегодня, въ 3 часу утра, нижняя палата, послѣ двѣнадцати дневныхъ преній, приступила къ балотированію по проекту сэръ Роберта Пила, то есть на счетъ предложенія Г. Мильса, сдѣланнаго при началѣ преній, чтобы соображеніе сего проекта от-

спешного завѣданія свыхъ корреспондентовъ о току розправ надъ правами збожовыми.

— Jeden dziennik Glasgowski donosi o śmierci Xiędza Doktora Duncan, autora kilku dzieł publicznego użytku i bardzo popularnych tak w Anglii jak i za granicą. Ten szanowny duchowny, nabył jednak daleko większego jeszcze prawa do publicznej wdzięczności przez założenie pierwszej kasy oszczędności w połączonej królestwie, z kąd dopiero ta chwalebna instytucja przeszła do innych krajów.

Dnia 25 lutego.

Kapitan Gordon, brat Lorda Aberdeen, złożył urząd, jaki piastował w Admiralicji, i oświadczył swym wyborcom z Aberdeenshire, iż przyczyną podobnego kroku jest to, że potępia plany rządu, a głosuje za opieką przemysłu krajowego.

— Do dnia dzisiejszego podano 520 prośb, z 1,285,425 podpisów o zniesienie praw zbożowych, a 1,766 z 132,328 podpisami, przeciw temu środkowi.

— Według doniesień z Dublina, pod dniem 22 b. m., obawa głodu w wielu okolicach coraz wzrasta. W hrabstwach Meath, Clare i Donegal, zapasy już są wyczerpane, a na południu, z powodu złej żywności lub zupełnego jej niedostatku, choroby między ludnością wzmagają się. Przy takim stanie rzeczy, ponawiają się bezprawia, i dzienniki donoszą o kilku napasciach na osoby i własności.

— Ostatnie wiadomości, nadeszłe z Indji Wschodnich, sprawiły tu zamiast radości, dosyć przykre wrażenie. Wiele domów w Anglii pokryło się żałobą, a nadzwyczajnie wielkie straty, jakie poniesiono, nie tylko pod Firozpur, ale i w poprzedzających bitwach, przypisują ogólnie uderzającej niezdatności Sir Hugh Gougha i nieczynności Sir Johna Littler. Zwycięstwo w pomienionych bitwach byłoby nawet mocno wątpliwe, gdyby Jenerałny Gubernator, Sir Henryk Hardinge, będący także Jenerał-Porucznikiem i który poddał się pod władzę dowodzców, nie naprawił ich błędów.

— Według ostatnich wiadomości z Persji cholera przeniosła się z Kabulu do Teheranu; zdaje się zatem, że dalszy jej bieg nie będzie wstrzymany.

Dnia 26 lutego.

Odroczone rozprawy nad prawami zbożowymi, rozpoczęły się znowu onegdaj i toczyły się wczoraj w Izbie Niższej, ale jeszcze nie doszły do końca, i znowu, po raz jedenasty, odroczone zostały.

— W Izbie Parów toczyły się rozprawy nad przedmiotami miejscowego interesu.

— Nadzwyczajny dodatek do wczorajszej *Gazette* zawiera depesze naczelnego wodza armii wschodnio-indyjskiej, Sir Hugh Gough, o bitwach zesłanych z Seikami w dniach 17 pod Mudkih i 22 grudnia pod Feruzszah. Strata angielskiego wojska w pierwszej bitwie wynosi 215 zabitych, między którymi 13 oficerów europejskich i 657 ranionych, między którymi 39 oficerów europejskich; w drugiej bitwie utracili Anglicy 694 zabitych, między nimi 87 oficerów europejskich i 1,721 ranionych, między nimi 78 oficerów europejskich.

— Zwycięstwo nad Seikami jest teraz przedmiotem powszechnych rozmów, jednakże wielkie ofiary jakie kosztowało, i zacięty opór, jaki Seikowie stawiali, nie bardzo pomyslny wpływ wywarły na giełdę.

— Z Hong-Kong (w Chinach) nadeszły nowiny, według których, chiński Nadkomissarz, Keying, wydał odezwę, która wszelkim wyznaniom chrześcijańskim udziela pozwolenie i prawo wykonywania swoich obrzędów religijnych.

Dnia 27 lutego.

Dziś nakoniec, o godzinie 3-jej rano, Izba Niższa po dwunasto-dniowych rozprawach, przystąpiła do głosowania nad projektem Sir Roberta Peel, to jest nad wnioskiem P. Miles, uczynionym przy początku rozpraw, aby roztrząsanie tego projektu odłożyć do 6 miesięcy, co znaczy,

срочено было на 6 месяцев, или иначе отвергнуто совершенно без прений. Г. Кобденъ, глава общаго противъ хлебныхъ законовъ, который, по причинѣ болѣзни, въ первый разъ находился на засѣданіи палаты, произнесъ продолжительную рѣчь въ пользу торговой реформы, предложенной министрами; за симъ палата 337 голосами противъ 240, следовательно большинствомъ 97 голосовъ, отвергла предложение Г. Миллса, то есть, приняла проектъ сэра Роберта Пила, который предлагалъ, чтобы палата преобразовалась въ генеральный комитетъ, для соображенія представляемыхъ министрами торговыхъ реформъ, послѣ чего, какъ извѣстно, можетъ последовать второе чтеніе билля, составляющее собственно принятіе онаго. По объявленіи послѣдствія баллотировки, палата образовалась въ комитетъ, однако дальнѣйшія по сему предмету пренія отсрочила до 2 го Марта.

— Съ пришедшимъ изъ Рио Жавейро пакетботомъ *Express*, получено донесеніе изъ Монтевидео, по 23 Декабря. Союзная эскадра, безъ сопротивленія, пошла вверхъ по рѣкѣ Паранѣ, и 5 Декабря находилась уже въ 7 миляхъ отъ Розаріо. Подъ Монтевидео стоятъ два англійскіе пока, нѣсколько генераловъ объявили себя противъ Розаса. Бразильскій императоръ, съ фамиліею своею, находился, 30 Декабря, въ Рио-Гранде; но по полученіи извѣстія о болѣзни наследника престола, намѣренъ немедленно возвратиться въ столицу.

П О Р Т У Г А Л І Я .

Лиссабонъ, 20 Февраля.

Въ обѣихъ палатахъ кортесовъ, засѣданія начались преніями касательно отъиго адреса на тронную рѣчь. Палата перовъ, послѣ непродолжительныхъ прений, которыя обозначили оппозицію противу правительства, утвердила уже свой адресъ. Напротивъ въ палатѣ депутатовъ, куда Г. Деменадю внесъ добавочную статью въ духѣ оппозиціи совѣщанія продолжались всю недѣлю; но кабинетъ пользуется въ палатѣ столь значительнымъ большинствомъ, что допленіе это не было даже предметомъ прений и весь адресъ утвержденъ былъ, большинствомъ 91 голоса противъ 6-ти.

— Общее вниманіе возбудило здѣсь писмо инфанта Дона Мигуэля, къ сестрѣ своей Доннѣ Анни Маріи, коимъ проситъ оръ руки дочери. Трудно повѣрить цѣль этого письма, тѣмъ болѣе, что инфантъ могъ ожидать отказа; такъ какъ извѣстно уже, что племянница его выходитъ за мужъ за старшаго сына графа Линареса Тарробо.

— Королева торжественно вручила Лиссабонскому патриарху, въ Белемской церкви, кардинальскую шапку, присланную ему изъ Рима.

И С П А Н І Я .

Мадридъ, 18 Февраля

— Маркизь Мирафлоресъ совершилъ чудеса: онъ успѣлъ примирить, въ первый разъ, со вступленіемъ на престолъ Королевы Изабеллы II-й, всѣ партіи и водворить общее согласіе. Меньшее число членовъ конгресса собралось вчера у Г. Пачеко, и единодушно положило поддерживать вышнее министерство.

— Изъ объясненія, представленнаго палатамъ новымъ президентомъ кабинета Мирафлореса, видно, что доставленное генералу Нарваэзу званіе — только почетное. Въ мадритской газетѣ напечатано постановленіе о назначеніи Г. Агдада министромъ финансовъ, и другое о назначеніи Г. Галиано сенаторомъ.

отрзучіе го цѣлкомъ безъ обрадъ Р. Cobden, начелникъ Лиги противъ правомъ збожовымъ. Ктормъ, з поводу choroby, пёрвшы разъ допёрго знаждовалъ сѣ на посіеденіу Избы, мнал длугѣ мовѣ за реформѣ handlowѣ, proponowanѣ przez Ministrów; poczemъ Izba 240 glosami przeciwъ 337. a zatemъ wiêkszoścіѣ 97 glosów. odrzuciła wniosekъ P. Miles, to jestъ przjęła projektъ Sir Roberta Peela: aby Izba zamienіła sіę w Komitetъ Jeneralny, dla roztrząsnіenіa wnoszonychъ przez Ministrów reform handlowych; poczemъ dopіero, jak wiadomo, nastąpi powtórne odczytanіe billu, stanowiące własciwіe jego przyjęcie. Po objawionymъ wypadku glosowania, Izba *pro forma* zamienіła sіę w Komitetъ; dal sze atoli rozprawę w tymъ względzie odroczyła do d. 2 marca.

— Statekъ pocztowy *Express*, przybyły z Rio-Janeiro, przywiózłъ także wiadomości z Montevideo, po dzień 23-cі grudnia. Eskadra sprzymierzona ruszyła bezъ oporu w górę rzeki Parana i d. 5 grudnia była o 7 milъ za Rosario. 2 półki angielskie zastanіają Montevideo, a kilku Jeneralów oświadczyło sіę przeciwъ Rozasowi. Cesarzъ Brezyljski, 30 grudnia, znajdował sіę, wraz z rodziną, w Rio Grande; slychać jednakъ, że dowiedzіawszy sіę o słabości następcy tronu, zamierza jakъ najprędzej wrócić do stolicy.

PORTUGALIA.

Lizbona, 20 lutego.

— Obie Izby Kortezów rozpoczęły już swoje posiedzenia rozprawami w rzeczy adressów, odpowiednichъ na mowę tronową. Izba Parów, po niejakichъ sporachъ, w których wyszła na jaw opozycja przeciwъ rządowi, uchwalіła natychmiastъ swój adress. Przeciwnie w Izbie Deputowanych, gdzie dodatekъ opozycyjny wnіósłъ P. Demenado, obrady trwały cały tydzień; gabinetъ ma w nięj atoli takъ znakomitą wiêkszość, że pomieniony dodatekъ nie byłъ nawet przedmiotemъ rozpraw, i cały adressъ zostałъ przyjęty d. 15-go, wiêkszoścіѣ 91 glosówъ przeciwъ 6.

— Powszechną uwagę obudza tu listъ Infanta Don Miguela, w którymъ prosi swęj siostry, Donny Anny de Jęsu Maria, o rękę jęj córki. Trudno jestъ pojąć to żądanie, tѣmъ bardziej, że Infantъ mógł sіę spodziewać odmowy; albowiemъ wiadomo, że córka Infantki wkrótce już ma zaślubić najstarszego syna Hrabiego Linares Tarrobo.

— Królowa włożyła z wielką uroczystością, w kościele Belem, Patryarsze Lizbońskiemu, kapelusъ kardynalski, nadesłany dlanъ z Rzymu.

H I S Z P A N I A .

Madryt, 18 lutego

— Marg. Miraflores dokazałъ cudów: pёрвшы bowiem razъ od wstapienia na tronъ Królowęj Izabelli II-gіęj, połączyły sіę wszystkie stronnictwa i powszechna nastala zгода. Mniejszość kongresu zebrała sіę wczoraj u P. Pacheco, gdzie jednomyślnie postanowiono wspierać obecny gabinetъ.

— Z objaśnienіi jakie nowy Prezesъ gabinetu Margrabia Miraflores, udzieliłъ Izbom, okazuje sіę, że tytułъ Jeneralъ Narvaezъ jestъ czysto honorowy. *Gazetъ i Madrytcka* ogłasza postanowienie mianujące P. Aguado Ministremъ skarbu i drugie mianujące P. Galiano Senatoremъ królestwa.